

Making the Mikdash

Unit 3.1 - Tyre and Jerusalem

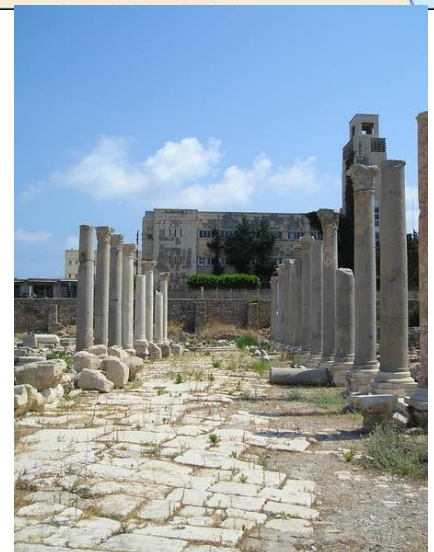
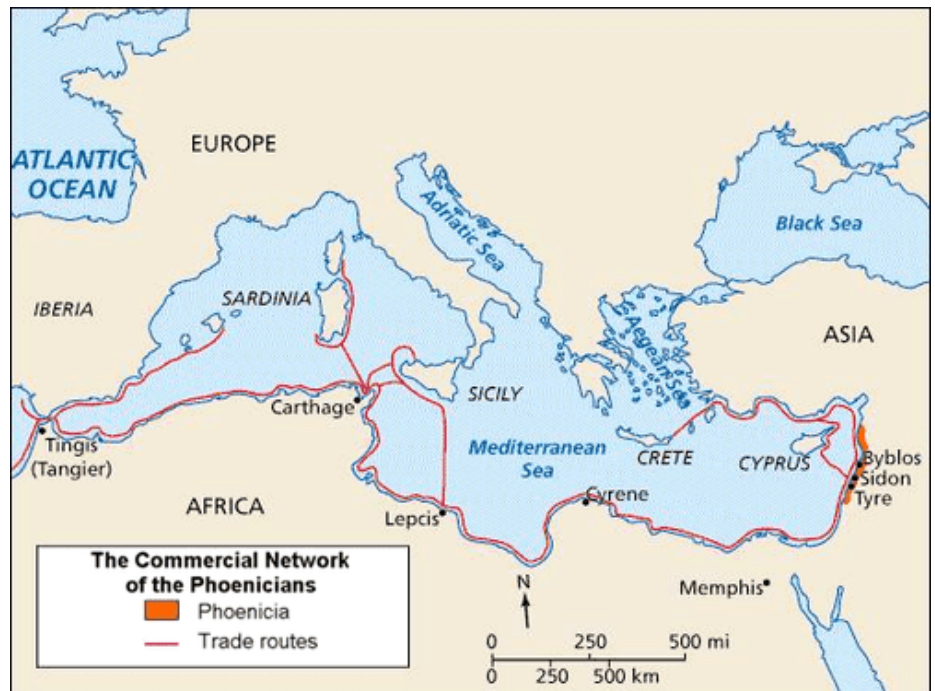
Shlomo's Deal with Chiram (5:15-25)

1. Tyre, Ancient History Encyclopedia by Joshua J. Mark published on 02 September 2009

[Tyre](#) is an ancient Phoenician port city which, in myth, is known as the birthplace of [Europa](#) (who gave [Europe](#) its name) and [Dido](#) of [Carthage](#) (who gave aid to, and fell in love with, Aeneas of [Troy](#)). The name means 'rock' and the city consisted of two parts, the main [trade](#) centre on an island, and 'old Tyre', about a half mile opposite on the mainland. The old city, known as Ushu, was founded c. 2750 BCE and the trade centre grew up shortly after. In time, the island complex became more prosperous and populated than Ushu and was heavily fortified.

The prosperity of Tyre attracted the attention of King [Nebuchadnezzar II](#) of [Babylon](#) who lay siege to the city for thirteen years in the 6th century BCE without breaking their defenses. During this siege most of the inhabitants of the mainland city abandoned it for the relative safety of

the island city. Ushu became a suburb of Tyre on the mainland and remained so until the coming of [Alexander the Great](#). The Tyrians were known as workers in dye from the shells of the Murex shellfish. This purple dye was highly valued and held royal connotations in the ancient world. It also gave the [Phoenicians](#) their name from the Greeks - Phoinikes - which means "purple people". The [city-state](#) was the most powerful in all of [Phoenicia](#) after surpassing its sister state [Sidon](#)

2. Flag of Lebanon

Who is Chiram?

3. II Shmuel 5:11-12

יא וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ-צֹר מַלְאָכִים, אֶל-דָּוִד, וְעֲצֵי אֲרָזִים, וְחָרְשֵׁי עֵץ וְחָרְשֵׁי אָבֹן קִיר; וַיְבַנּוּ-בַיִת, לְדָוִד.

11 And Hiram king of Tyre sent messengers to David, and cedar-trees, and carpenters, and masons; and they built David a house.

יב וַיַּדַּע דָּוִד, כִּי-הִקְיָנוּ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל; וְכִי נִשְׂא מִמְּלְכָתּוֹ, בְּעֶבֶר עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל. {ס}

12 And David perceived that the LORD had established him king over Israel, and that He had exalted his kingdom for His people Israel's sake. {S}

4. Josephus, Antiquities VIII:5:3

He says also, that Solomon, who was then king of Jerusalem, sent riddles to Hiram, and desired to receive the like from him, but that he who could not solve them should pay money to them that did solve them, and that Hiram accepted the conditions; and when he was not able to solve the riddles proposed by Solomon, he paid a great deal of money for his fine; but that he afterward did solve the proposed riddles by means of Abdemon, a man of Tyre; and that Hiram proposed other riddles, which, when Solomon could not solve, he paid back a great deal of money to Hiram." This it is which Dios wrote.

Divrei HaYamim's Version of the Narrative

5. II Divrei Hayamim 2:2-15

ב וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה, אֶל-חִירָם מֶלֶךְ-צֹר לֵאמֹר: כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ, עִם-דָּוִד אָבִי, וַתִּשְׁלַח-לוֹ אֲרָזִים, לְבָנוֹת-לוֹ בַּיִת לְשֹׁבֵת בוֹ.

2 And Solomon sent to Hiram the king of Tyre, saying: 'As thou didst deal with David my father, and didst send him cedars to build him a house to dwell therein [, even so deal with me].

ג הִנֵּה אֲנִי בֹנֶה-בַיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָי, לְהַקְדִּישׁ לוֹ לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת-סַמִּים וּמַעֲרֹקֶת תָּמִיד.

3 Behold, I am about to build a house for the name of the LORD my God, to dedicate it to Him, and to burn before Him incense of sweet spices, and for the continual showbread, and for the burnt-offerings morning and evening, on the sabbaths, and on

ועלות לבקר ולערב, לשבתות ולחדשים, ולמועדי יהוה אלהינו: לעולם, זאת על-ישראֵל.

the new moons, and on the appointed seasons of the LORD our God. This is an ordinance for ever to Israel.

ד והבית אשר-אני בונה, גדול: כי-גדול אלהינו, מכל-האלהים.

4 And the house which I build is great; for great is our God above all gods.

ה ומי יעצר-כח לבנות-לו בית, כי השמים ושמי השמים לא יכללוהו; ומי אני אשר אבנה-לו בית, כי אם-להקטיר לפניו.

5 But who is able to build Him a house, seeing the heaven and the heaven of heavens cannot contain Him? who am I then, that I should build Him a house, save only to offer before Him?

ו ועתה שלח-לי איש-חכם לעשות בזהב ובכסף ובנחשת ובברזל, ובארזון וכרמיל ותכלת, וידע, לפתח פתוחים: עם-החכמים, אשר עמי ביהודה ובירושלם, אשר חקי, דויד אבי.

6 Now therefore send me a man skilful to work in gold, and in silver, and in brass, and in iron, and in purple, and in crimson, and blue, and that hath skill to grave all manner of gravings, to be with the skilful men that are with me in Judah and in Jerusalem, whom David my father did provide.

ז ושלח-לי עצי ארזים ברושים ואלגומים, מהלבנון--כי אני ידעתי, אשר עבדי יודעים לרות עצי לבנון; והנה עבדי, עם-עבדי.

7 Send me also cedar-trees, cypress-trees, and sandal-wood, out of Lebanon; for I know that thy servants have skill to cut timber in Lebanon; and, behold, my servants shall be with thy servants,

ח ולהכין לי עצים, לרב: כי הבית אשר-אני בונה, גדול והפלא.

8 even to prepare me timber in abundance; for the house which I am about to build shall be great and wonderful.

ט והנה לחטבים לכרתי העצים נתתי חטים מכות לעבדי, כרים עשרים אלף, ושערים, כרים עשרים אלף; וזון, בתים עשרים אלף, ושמן, בתים עשרים אלף. { ס }

9 And, behold, I will give to thy servants, the hewers that cut timber, twenty thousand measures of beaten wheat, and twenty thousand measures of barley, and twenty thousand baths of wine, and twenty thousand baths of oil.' { S }

י ויאמר חורם מלך-צר בכתב, וישלח אל-שלמה: באהבת יהוה את-עמו, נתת עליהם מלך.

10 Then Hiram the king of Tyre answered in writing, which he sent to Solomon: 'Because the LORD loveth His people, He hath made thee king over them.'

יא ויאמר, חורם--ברוך יהוה אלהי ישראל, אשר עשה את-השמים ואת-הארץ: אשר נתן לדויד המלך בן חכם, יודע שכל ובונה, אשר בנה-בית ליהוה, ובית למלכותו.

11 Hiram said moreover: 'Blessed be the LORD, the God of Israel, that made heaven and earth, who hath given to David the king a wise son, endued with discretion and understanding, that should build a house for the LORD, and a house for his kingdom.

יב ועתה, שלחתי איש-חכם יודע בנה--לחורם אבי.

12 And now I have sent a skilful man, endued with understanding, even Hiram my master craftsman,

יג בן-אשה מן-בנות דן, ואביו איש-צרי יודע לעשות בזהב ובכסף ובנחשת בברזל באבנים ובעצים בארזון בתכלת ובבוץ ובכרמיל, ולפתח כל-פתוח, ולחשב כל-מחשבת--אשר ינתן-לו, עם-חכמי, וחכמי, אדני דויד אבי.

13 the son of a woman of the daughters of Dan, and his father was a man of Tyre, skilful to work in gold, and in silver, in brass, in iron, in stone, and in timber, in purple, in blue, and in fine linen, and in crimson; also to grave any manner of graving, and to devise any device; to do whatever may be set before him, with thy skilful men, and with the skilful men of my lord David thy father.

יד ועתה החטים והשערים השמן והזון, אשר אמר אדני--ישלח, לעבדי.

14 Now therefore the wheat and the barley, the oil and the wine, which my lord hath spoken of, let him send unto his servants;

טו ואנחנו נכרת עצים מן-הלבנון, ככל-צרכך, ונביאם לך רפסדות, על-ים יפו; ואתה תעלה אתם, וירושלם. { פ }

15 and we will cut wood out of Lebanon, as much as thou shalt need; and we will bring it to thee in floats by sea to Joppa; and thou shalt carry it up to Jerusalem.' { P }

Is Chiram listening to the proposed deal?

6. Abarbanel, 5:22-23

וענין המאמר הזה הוא, שלא היה חפץ שעבדי שלמה ילכו עם עבדיו לכרות ארזים כמו שהוא אמר, כי הוא יעשה כל חפצו, (כג) ועבדיו המה בלבד יורידו העצים מן הלבנון ימה והם יעבירו אותם הים, ואם כן לענין הכריתה ולענין הירידה לים עבדיו יהיו מספיקים לעשותו. ודוברות פל' נהוגות שיעבירו העצים ההם בים קשורות הקורות זו בזו כמנהגם, ואחרי צאתם ליבשה יתירו הקשרים כדי להוליך כל אחת מהן בפני עצמה. ונראה שהיה הים בגבול חירם, ולזה ינהיגו עבדיו העצים בים וישומו אותם ביבשה שהוא מגבול ארץ ישראל, וזה מורה שהיה הלבנון בארץ חירם, אחר שעבדיו היו כורתים ומביאים העצים בים עד ארץ ישראל:

Was Chiram a pagan or monotheist?

7. Tyre, Ancient History Encyclopedia by Joshua J. Mark published on 02 September 2009

Another development which encouraged the wealth of Tyre seems to have been a religious revolution in the city under the reigns of Abibaal and Hiram which elevated the god known as Melqart (a deified version of Hercules) over the traditional divine couple of the Phoenicians, Baal (also known as El) and Astarte (Asherah). The primacy of Melqart (whose name means 'King of the City') drew power away from the priests of the traditional pantheon of the gods and placed it at the disposal of the palace. Richard Miles notes, "It seems that a desire to bring the temples to heel lay behind the royal decision to replace the traditional chief deities of Tyre with a new god, Melqart"(32). The result was not only an increase in the wealth of the palace but, through a more efficient distribution of that wealth, increased prosperity for the whole of the city.

Was this good for Israel?

8. Shmos 23:32-33

לב לא-תִכְרֹת לָהֶם וְלֵאלֹהֵיהֶם, בְּרִית. 32 Thou shalt make no covenant with them, nor with their gods.

לֹא יֵשְׁבוּ בְּאַרְצְךָ, כִּי-יַחְטִיאוּ אֶתְךָ לֵי: כִּי תַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵיהֶם, כִּי-יִהְיֶה לְךָ לְמוֹקֵשׁ. {פ} 33 They shall not dwell in thy land--lest they make thee sin against Me, for thou wilt serve their gods--for they will be a snare unto thee. {P}

9. I Melachim 16:31

וַיְהִי הַנִּקְל לְכַתּוֹ, בְּחַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן-נֶבֶט; וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת-אֵיזֶבֶל, בַּת-אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידוֹנִים, וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת-הַבַּעַל, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ. And it came to pass, as if it had been a light thing for him to walk in the sins of Jeroboam the son of Nebat, that he took to wife Jezebel the daughter of Ethbaal king of the Zidonians, and went and served Baal, and worshipped him.

10. Yechezkel 28:2

בְּרִאדָם אָמַרְ לְנִגְיָד צָר כְּהֶאֱמַר | אֲדִנְי יְהוָה יַעַן גָּבַהּ לְבָבְךָ וַתֵּאמַר אֲלֵ אֲנִי מוֹשֵׁב אֱלֹהִים וְשִׁבְתִּי בְּלֵב יַמִּים וְאַתָּה אָדָם וְלֹא-אֱלֹהִים: וַתֵּתֵן לְבָבְךָ כְּלֵב אֱלֹהִים:

O mortal, say to the prince of Tyre: Thus said the Lord GOD: Because you have been so haughty and have said, "I am a god; I sit enthroned like a god in the heart of the seas," whereas you are not a god but a man, though you deemed your mind equal to a god's

11. Yalkut Shimoni, Yechezkel 367

חירם מלך צר היה גאה ומתגאה עד מאד, מה עשה נכנס לים ועשה לו ארבעים עמודים של ברזל מרובעים ארוכים שיעורם שוה והעמידם זה כנגד זה, ועשה שבעה רקיעים וכסא וחיות ורעמים וזיקים וברקים. הרקיע הראשון עשה של זכוכית ת"ק אמה על ת"ק אמה ועשה בו חמה ולבנה וכוכבים. הרקיע השני עשה של ברזל אף אמה על אלף אמה וסילון של מים מפריש בין ראשון לשני. השלישי של ברזל אלף ות"ק אמה על אלף ות"ק אמה וסילו של מים מפריש בין שני לשלישי ואבנים מגולגלות עשה ברקיע של ברזל שהיו מתבקעים אלו עם אלו ונשמעים כמו רעמים. הרקיע הרביעי עשה של עופרת שני אלפים אמה על שני אלפים אמה וסילון של מים מפריש בין שלישי לרביעי. הרקיע החמישי של נחשת ועשאו שני אלפי ות"ק אמה על שני אלפים ות"ק אמה וסילון של מים מפריש בין רביעי לחמישי. הרקיע הששי של כסף שלשה אלפים אמה על שלשה אלפים אמה וסילון של מים מפריש בין חמישי לששי. הרקיע השביעי של זהב שלשה אלפים ות"ק אמה על שלשה אלפים ות"ק אמה וקבע בו אבנים טובות ומרגליות אמה על אמה והיה מראהו מכאן ומכאן, מכאן נעשים ברקים ומכאן נעשים זיקים והיה מזדעזע עצמו ואתם האבנים מתבקעות אלו עם אלו ונשמעים הרעמים, אמר הקב"ה ליחזקאל בן

אדם אמור לחירם מלך צר מה אתה מתגאה ילוד אשה אתה, אמר לפניו רבש"ע היאך אני הולך אצלו והוא תלוי באויר, באותה שעה הביא הקב"ה רוח בציצת ראשו והעלהו אצל חירם, כיון שראה חירם ליחזקאל נבהל ונודעזעזע א"ל מי העלך לכאן, א"ל הקב"ה כך צוני לך אמור לו למה אתה מתגאה ילוד אשה אתה, א"ל ילוד אשה אני אלא שאני חי וקיים לעולם מה הקב"ה מושבו בלב ימים אף אני מושבי בלב ימים מה הקב"ה בשבעה רקיעים אף אני כן ולא עוד אלא כמה מלכים מתו ואני קיים, (יב) וכן אחד ועשרים מלכים ממלכי בית דוד ואחד ועשרים ממלכי ישראל וחמשים נביאים ועשרה כהנים גדולים קברתי כלם ואני חי הרי אל אני, אני מושב אלהים ישבתי בלב ימים, אמר לו יחזקאל והרי עמדו גדולים ממך ולא עשו כמעשיך. למה היה חירם דומה לעבד שעשה לבוש לאדונו כל זמן שהיה הלבוש על אדונו העבד רואה והיה מתגאה עשיתי זה הלבוש לאדוני, אמר האדון אני קורע הלבוש ולא יהיה העבד מתגאה עיל, כך חירם היה מתגאה על ידי ששלח ארזים לבית המקדש, אמר הקב"ה הריני מחריב את ביתי שלא יהיה חירם מתגאה עלי שנאמר פתח לבנון דלתיך ותאכל אש בארזיך, ומה היה סופו הביא הקב"ה עליו נבוכדנאצר ובעל את אמו בפניו והורידו מכסאו והיה חותך בשרו כשתי אצבעות בכך יום ומטבילים בחומץ ומאכילן עד שמת מיתה משונה, ואותן הפלטיין מה נעשה בהם קרע הקב"ה את הארץ וגנזם לצדיקים לעתיד לבא. שלשה עשר הם שלא טעמו טעם מיתה אלו הם, חנוך, ואליעזר עבד אברהם, ומתושלח, וחירם מלך צור, ועבד מלך הכוש, ובתיה בת פרעה, וסרח בת אשר, ושלשה בני קרח, ואליהו ז"ל, ומשיח, ור' יהושע בן לוי. תשעה נכנסו בחיים לגן עדן, חנוך, אליהו ז"ל, ומשיח, ואליעזר, ועבד מלך הכוש, וחירם מלך צור, ויעבץ בן בנו של ר' יהודה הנשיא, וסרח בת אשר, ובתיה בת פרעה, ויש אומרים הוצא חירם והכנס תחתיו ר' יהושע בן לוי:

Contrast to Shivas Tzion

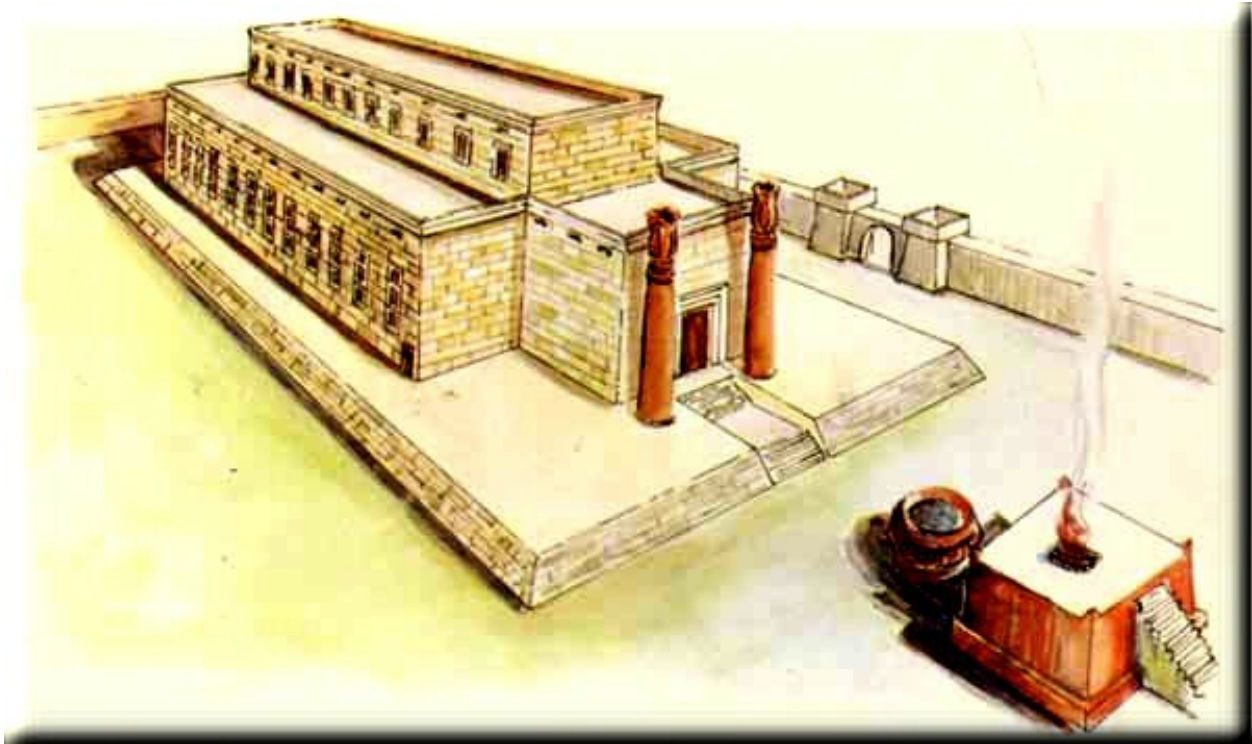
12. Ezra 4:1-3

א וַיִּשְׁמְעוּ, צָרִי יְהוּדָה וּבְנֵימִן : כִּי-בָנִי הַגּוֹלָהּ בּוֹנִים הֵיכָל, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.	1 Now when the adversaries of Judah and Benjamin heard that the children of the captivity were building a temple unto the LORD, the God of Israel;
ב וַיִּגְשׁוּ אֶל-זְרֻבָּבֶל וְאֶל-רָאשֵׁי הָאָבוֹת, וַיֹּאמְרוּ לָהֶם נִבְנֶה עִמָּכֶם--כִּי קָכֶם, נִדְרוֹשׁ לְאֱלֹהֵיכֶם; וְלֹא (וְלוֹ) אֲנַחְנוּ זְבָחִים, מִיָּמֵי אֶסֶר חֲדָן מֶלֶךְ אַשּׁוּר, הַמֵּעֵלָה אֶתְנוּ, פֹּה.	2 then they drew near to Zerubbabel, and to the heads of fathers' houses, and said unto them: 'Let us build with you; for we seek your God, as ye do; and we do sacrifice unto Him since the days of Esarhaddon king of Assyria, who brought us up hither.'
ג וַיֹּאמֶר לָהֶם זְרֻבָּבֶל וַיֹּשֻׁעַ, וְיִשְׂאָר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל--לֹא-לָכֶם וְלָנוּ, לְבָנוֹת בַּיִת לְאֱלֹהֵינוּ: כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ, הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ-פָּרְס.	3 But Zerubbabel, and Jeshua, and the rest of the heads of fathers' houses of Israel, said unto them: 'Ye have nothing to do with us to build a house unto our God; but we ourselves together will build unto the LORD, the God of Israel, as king Cyrus the king of Persia hath commanded us.'

13. Tanna Devei Eliyahu Rabba 18:3

אשריהם הצדיקים שאין שונא שולט בהם ובמעשה ידיהם שכן מצינו במשכן שעשה משה שלא שלט בו שונא ולא נהפך שלחנו על פניו אבל במשכן שעשה שלמה שלט בו שונא ונהפך שלחנו על פניו אבל מקדש האחרון שעתידי הקדוש ב"ה לבנותו בעגלא ובזמן קריב לא יקרע ולא ישלוט בו שונא לעולם והקב"ה יהא דר בו לעולם ולעולמי עולמים.

Unit 3.2 The Uniqueness of the Sanctuary

The Timeline (6:1)

Why are we counting from Yetzias Mitzrayim?

14. Abarbanel, I Melachim 6:1

והוא היה סוד אלקי כמוס עמו יתברך חתום באוצרותיו, והנביא אשר עמד בסוד ה' העיר ורמז עליו הנה, והוא שכאשר יצאו בני ישראל ממצרים בנו המשכן ומשם עד בנין הבית אשר עשה שלמה עברו מהשנים שמונים שנה וארבע מאות שנה, ומשם גם כן עד שמונים שנה וארבע מאות שנה אחרות נבנה בית האלקים פעם אחרת על יד זרובבל, כי הנה הבית אשר בנה שלמה התמיד ארבע מאות ועשר שנים ושבעים שנה שישבו בבבל, הרי הם שמונים שנה וארבע מאות שנה, ולכן אמרו בסדר עולם שבשנת אלפים ותמ"ח לבריאת עולם נעשה המשכן, ובשנת אלפים ותתקכ"ח בנה שלמה הבית, ובשנת ג' אלפים ות"ח נבנה בית שני, הרי לך שמיציאת מצרים שנעשה המשכן היו שמונים שנה וארבע מאות שנה עד בנין הבית, ומשם עד בנין בית שני היו גם כן שמונים שנה וארבע מאות שנה לא פחות ולא יותר. וכמו שהבית אשר בנה שלמה מצד הפועל ומצד הפועל, ר"ל מצד קדושת הבית ומצד שלמות שלמה שהיה הבונה והפועל אותו, היו למטה בקדושה ובאלהות לאין שעור מהמשכן אשר עשה משה מפאת קדושתו וקדושת משה רע"ה, ככה באותו ערך היה בנין בית שני וזרובבל הבונה אותו למטה בקדושה ובדבקות ורוח הקדש מהבנין אשר עשה שלמה. מה גדלו מעשיך השם מאד עמקו מחשבותיך, שהסכמת על מעשה שלשה בתים אשר עשה משה ושלמה וזרובבל, וזמן שוה ומתדמה היה מהאחד לאחד, והיו שלשתם בירידה מוחשת מהרוחניות והקדוש' והאלהות ובערך מתדמה זה מזה מהירידה

Why did Shlomo wait for 4 years?

15. I Divrei Hayamim 22

- ה** וַיֹּאמֶר דָּוִד, שְׁלֹמֹה בְּנִי נָעַר וְרַךְ, וְהַבַּיִת לְבָנוֹת לַיהוָה לְהַגְדִּיל לְמַעַלְהָ לְשֵׁם וּלְתִפְאֵרַת לְכָל-הָאֲרָצוֹת, אֲכַיְנָה נָא לוֹ; וַיַּכֵּן דָּוִד לְרַב, לְפָנָיו מוֹתוֹ.
- 5** And David said: 'Solomon my son is young and tender, and the house that is to be builded for the LORD must be exceeding magnificent, of fame and of glory throughout all countries; I will therefore make preparation for him.' So David prepared abundantly before his death.
- ו** וַיִּקְרָא, לְשֹׁלֹמֹה בְּנוֹ; וַיְצַוְהוּ לְבָנוֹת בַּיִת, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. {ס}
- 6** Then He called for Solomon his son, and charged him to build a house for the LORD, the God of Israel. {S}
- ז** וַיֹּאמֶר דָּוִד, לְשֹׁלֹמֹה: בְּנוּ (בְּנִי)--אֲנִי הָיָה עִם-לִבְבִי, לְבָנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי.
- 7** And David said to Solomon: 'My son, as for me, it was in my heart to build a house unto the name of the LORD my God.
- ח** וַיְהִי עָלַי דְּבַר-יְהוָה, לֵאמֹר, דָּם לְרַב שָׁפַכְתָּ, וּמִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת עָשִׂיתָ: לֹא-תִבְנֶה בַּיִת, לְשִׁמִּי--כִּי שְׁלֹמֹה בְּנִי, שָׁפַכְתָּ אֲרָצָה לְפָנָי.
- 8** But the word of the LORD came to me, saying: Thou hast shed blood abundantly, and hast made great wars; thou shalt not build a house unto My name, because thou hast shed much blood upon the earth in My sight.
- ט** הִנֵּה-בֶן נוֹלָד לְךָ, הוּא יְהִי אִישׁ מְנוּחָה, וְהִנְחוּתֵי לוֹ מִכָּל-אוֹיְבָיו, מִסָּבִיב: כִּי שְׁלֹמֹה יְהִי שְׁמוֹ, וְשָׁלוֹם וְשִׁקְט אֶתֵּן עַל-יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו.
- 9** Behold, a son shall be born to thee, who shall be a man of rest; and I will give him rest from all his enemies round about; for his name shall be Solomon, and I will give peace and quietness unto Israel in his days.
- י** הוּא-יִבְנֶה בַּיִת, לְשִׁמִּי, וְהוּא יְהִי-לִי לְבֶן, וְאֲנִי-לוֹ לְאָב; וְהַכִּינּוּתִי כְּסֵא מַלְכוּתוֹ, עַל-יִשְׂרָאֵל--עַד-עוֹלָם.
- 10** He shall build a house for My name; and he shall be to Me for a son, and I will be to him for a father; and I will establish the throne of his kingdom over Israel for ever.
- יא** עַתָּה בְנִי, יְהִי יְהוָה עִמָּךְ; וְהַצְלַחְתָּ, וּבָנִיתָ בַּיִת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, כְּאֲשֶׁר, דִּבֶּר עֲלֶיךָ.
- 11** Now, my son, the LORD be with thee; and prosper thou, and build the house of the LORD thy God, as He hath spoken concerning thee.
- יב** אַךְ יִתֶּן-לְךָ יְהוָה שְׂכָל וּבִינָה, וַיְצַוְךָ עַל-יִשְׂרָאֵל, וְלִשְׁמוֹר, אֶת-תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ.
- 12** Only the LORD give thee discretion and understanding, and give thee charge concerning Israel; that so thou mayest keep the law of the LORD thy God.
- יג** אַז תִּצְלִיחַ--אִם-תִּשְׁמֹר לְעֲשׂוֹת אֶת-הַחֻקִּים וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים, אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה עַל-יִשְׂרָאֵל; חֲזַק וְאַמְץ, אֶל-תִּירָא וְאֶל-תַּחַת.
- 13** Then shalt thou prosper, if thou observe to do the statutes and the ordinances which the LORD charged Moses with concerning Israel; be strong, and of good courage; fear not, neither be dismayed.
- יד** וְהִנֵּה בַעֲנִי הַכִּינּוּתִי לְבַיִת-יְהוָה, זָהָב כְּפָרִים מֵאָה-אֶלְפֵי וְכֶסֶף אֶלְפֵי אֶלְפִים כְּפָרִים, וְלִנְחָשֶׁת וְלַבְרָזֶל אֵין מִשְׁקָל, כִּי לְרַב הָיָה; וְעֵצִים וְאֲבָנִים הַכִּינּוּתִי, וְעֲלִיהֶם תּוֹסִיף.
- 14** Now, behold, in my straits I have prepared for the house of the LORD a hundred thousand talents of gold, and a thousand thousand talents of silver; and of brass and iron without weight, for it is in abundance; timber also and stone have I prepared; and thou mayest add thereto.
- טו** וְעַמָּךְ לְרַב, עֹשֵׂי מְלָאכָה--חֲצָבִים, וְתַרְשֵׁי אֲבָן וְעָץ; וְכָל-חָכָם, בְּכָל-מְלָאכָה.
- 15** Moreover there are workmen with thee in abundance, hewers and workers of stone and timber, and all men that are skilful in any manner of work;
- טז** לְזָהָב לְכֶסֶף וְלִנְחָשֶׁת וְלַבְרָזֶל, אֵין מִסְפָּר; קוּם וַעֲשֵׂה, וַיְהִי יְהוָה עִמָּךְ.
- 16** of the gold, the silver, and the brass, and the iron, there is no number. Arise and be doing, and the LORD be with thee.'
- יז** וַיְצַו דָּוִד לְכָל-שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל, לְעֹזֵר לְשֹׁלֹמֹה בְּנוֹ. {ס}
- 17** David also commanded all the princes of Israel to help Solomon his son: {S}
- יח** הֲלוֹא יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עִמָּכֶם, וְהִנֵּיחַ לְכֶם מִסָּבִיב: כִּי נָתַן בְּיָדִי, אֶת יִשְׂבֵי הָאָרֶץ, וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לְפָנָי יְהוָה, וְלְפָנָי עָמוּ.
- 18** 'Is not the LORD your God with you? and hath He not given you rest on every side? for He hath delivered the inhabitants of the land into my hand; and the land is subdued before the LORD, and before His people.
- יט** עַתָּה, תִּנְנוּ לְבַבְכֶם וּנְפֹשְׁכֶם, לְדְרוֹשׁ, לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם; וְקוּמוּ, וּבְנוּ אֶת-מִקְדָּשׁ יְהוָה הָאֱלֹהִים, לְהַבִּיא אֶת-אֲרוֹן בְּרִית-יְהוָה וְכָל־יְקֻדֵּשׁ הָאֱלֹהִים, לְבַיִת הַנִּבְנֶה לְשֵׁם-יְהוָה. {פ}
- 19** Now set your heart and your soul to seek after the LORD your God; arise therefore, and build ye the sanctuary of the LORD God, to bring the ark of the covenant of the LORD, and the holy vessels of God, into the house that is to be built to the name of the LORD.' {P}

16. Abarbanel, I Melachim 6:1

והנה לא התחיל שלמה בבנין הבית בתחלת מלכותו ונתאחר ארבעה שנים, לפי שלא רצה לעשות הבנין מאשר הכין והתנדב דוד אביו לסבה אשר אזכור אחרי זה, כי אם מממונו ועשרו, וכדי לאסוף ולכנוס זה הרבה ושאר הדברים הצריכים לבנין מלבד מה שהניח דוד אביו נתאחר אותם הארבעה שנים, ועל זה נאמר (סוף סי' ז') ותשלם כל המלאכה

אשר עשה המלך שלמה בית ה' ויבא שלמה את קדשי דוד אביו את הכסף ואת הזהב ואת הכלים נתן באוצרות בית ה', לפי שלא עשה מהם דבר כי אם משלו ונדבת אביו נתן באוצרות, וכמו שאפרש שמה.

How do we understand the windows?

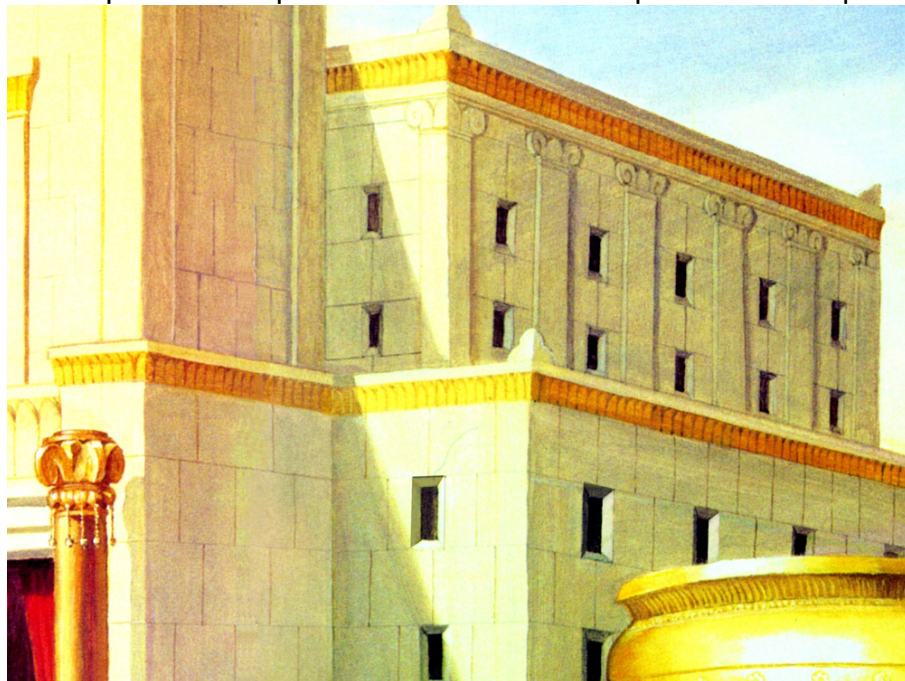
17. Talmud Bavli, Menachos 86b

(מלכים א ו, ד) ויעש לבית חלוני שקופים אטומים תנא שקופין [מבפנים] ואטומים [מבחוץ] לא לאורה אני צריך

With regard the Temple built by King Solomon, the verse states: **“And he made for the House, windows narrow and broad”** (1 Kings 6:4). The Sages **taught** in a *baraita*: Typically, windows are constructed to widen toward the inside in order that the light from the outside would be dispersed throughout the room. For the Temple, God said: Make the windows **narrow within and broad without**, as **I do not require its illumination**. On the contrary, the light of the Temple is to be radiated outward.

18. Ralbag, ad loc.

ויעש לבית חלוני שקופים אטומים. פירשו רז"ל שהיו רחבים מבחוץ וצרים מבפנים להורות שאינו צריך לאורה אלא כי זה דרך דרש כי כבר התבאר במופתים הנדסיים כי מפני היות החלונות רחבות מבחוץ והולכות בשפוע ירבה יותר האור בבית כמו שנזכר אחר זה ולפי שקומת הבית היתה שלשים אמה כמו שקדם הנה יהיה אמרו ושדרות בארזי' רומז אל תקרה שנית היו בה קורות ארזים והנה היתה התקרה התחתון' לעשרים אמה גובה כי בזה יהיה כפלו באורך וברוחב ובעומק וכמו שהיה במשכן שעשה משה כסוי יותר מאחד כן היה בזה הבנין:

19. Abarbanel, ad loc.

יותר נכון לפרש בזה שהם שמות הפכיים, ר"ל שקופים מלשון פתיחה והשקפה, כמו (בראשית כ"ו ח') וישקף אבימלך, (שופטים ה' כ"ח) בעד החלון נשקפה, ואטומים מלשון סתימה, כמו (משלי כ"א י"ג) אוטם אזנו (שם י"ז כ"ח)

אוטם שפתיו, וענינו שהיו החלונות האלו עשויים בתקון מלאכה כמו אשנבים וחרכים, כדרך שעושים המלכים מענין שבכה דקה כסדקי' דקים, שהמלכים עומדים שמה בחלונות ההם והם רואים את הכל ואינם נראים, ולפי שהיה אם כן בחלונות ההם חלק מהפתוח וחלק מהסתום כאלו הם מורכבים משניהם, לכן קראם שקופים אטומים על דרך (בראשית כ"ג ד') גר ותושב. והנה עשה שלמה זה, לפי שיבא אור לבית מאותם החלונות ולא יוכל אדם מבחוץ לראות בהם דבר, ועל זה הדרך יפורש מה שאמר יחזקאל (יחזקאל מ' ט"ז) וחלונות אטומות אל התאים וגומר. ואפשר עוד לפרש חלוני שקופים אטומים, שהיו חלונות מעוקמים ולא היו הולכים על זוית ישר כי אם בעקום, כמו שעושים בחומה הרחבה מאד שעושים בה האשנב בזה הדרך, ולזה קראם שקופים אטומים להיותם פתוחים קצת ואטומים קצת. ומאשר אמר הכתוב ויעש לבית ולא אמר ויעש בבית, אדרוך אני דרך אחר מהפירוש, והוא ששקופים אינם פתוחים, כי אם מענין ההשקפה והיא הראייה, וידמה ששלמה צוה לעשות חלונים מזכוכית להשים בבית כדי שיכנס בהם האור ולא יראה אדם בהם דבר, וזהו אמרו ויעש לבית חלונים שהם שקופים, ר"ל נראים ובהירים בעצמם, והיו אטומי' כי לא היו פתוחים כי אם סתומים, להיותם מזכוכית שהוא דבר מקשיי מדובק ומתאחד יחד ונקראים בלעז וידריאד"ש, וגם היום ינהגו בבנינים הגדולים לשום אותם בקירות הבתים:

Isn't there a problem of making the stones of the Mikdash with chopped tools?

20. Shmos 20:22

וְאִם-מִזְבֵּחַ אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה-לִּי לֹא-תִבְנֶה אֹתוֹן גְּזִית כִּי חֲרָבָה הַגִּפְתַּ עָלֶיהָ וְתִחַלְלָהּ:

And if you make for Me an altar of stones, do not build it of hewn stones; for by wielding your tool upon them you have profaned them.

21. Mishna Middos 3:4

אחד אבני הכבש ואחד אבני המזבח, מבקעת בית כרם. וחופרין למטה מהבתולה, ומביאים משם אבנים שלמות, שלא הונף עליהן ברזל, שהברזל פוסל בנגיעה. ובפגימה לכל דבר. נפגמה אחת מהן, היא פסולה וכלן קשרות. ומלבנים אותן פעמים בשנה, אחת בפסח ואחת בחדש. וההיכל, פעם אחת, בפסח. רבי אומר, כל ערב שבת מלבנים אותו במפה מפני הדמים. לא היו סדין אותן בכפיס של ברזל, שמא יגע ויפסל, שהברזל נברא לקצר ימיו של אדם, והמזבח נברא להאריך ימיו של אדם, אינו בדין שיונף המקצר על המאריך:

The stones both of the ascent and of the altar were taken from the valley of Bet Kerem. They dug into virgin soil and brought from there whole stones on which no iron had been lifted, since iron disqualifies by mere touch, though a flaw made by anything could disqualify. If one of them received a flaw, it was disqualified, but the rest were not. They were whitewashed twice a year, once at Pesah and once at Hag, and the Sanctuary was whitewashed once a year, at Pesah. Rabbi says: they were whitewashed every Friday with a cloth on account of the blood stains. The plaster was not laid on with an iron trowel, for fear that it might touch and disqualify. Since iron was created to shorten man's days and the altar was created to prolong man's days, and it is not right therefore that that which shortens should be lifted against that which prolongs.

22. Talmud Bavli, Tamid 26b

מוקף רובדין של אבן רובדין מאי ניהו גזרתא דאצטבתא דסלקי בהו לאצטבתא ומי הוו מיפלגי אבנים והכתיב (מלכים א' וז) והבית בהבנותו אבן שלמה וגו'

§ The mishna teaches that the Chamber of the Hearth was **surrounded by rows of stone** that protruded from the walls and that served as benches. The Gemara asks: **What are these rows of stone?** They are rows of **chiseled stones by which** the priests **ascend to** another row of **stone**, where they could lie down. The Gemara asks: **And would they split the stones** in the process of building the Temple? **But isn't it written: "For the Temple, when it was being built, was built of whole stone** made ready at the quarry; and there was neither hammer nor ax nor any tool of iron heard in the Temple, while it was being built" (I Kings 6:7)?

אמר אביי דמתקני ומייתי מעיקרא אבני זותרתא ואבני רברבתא כדכתיב אבני עשר אמות ואבני שמונה אמות:

Abaye said: It was prohibited to use iron implements to cut the stones only inside the Temple area. In this case it was permitted to have chiseled stones, **as** the builders **prepared** the stones in another location. **And** the builders **initially brought small stones and large stones** with which to build the Temple, **as it is written:** "And the foundation was of costly stones, even great stones, **stones of ten cubits, and stones of eight cubits**" (I Kings 7:10). Accordingly, the larger stones were used for the lower tier, while the smaller stones were for the higher tier, forming protruding benches upon which the priests could sleep.

23. Mefarsh, ad loc

אמר אביי דמתקני ומייתן מעיקרא - קודם שיביאו האבנים בעזרה היו מתקנות ע"י ברזל ומייתי אבנים גדולות ואבנים דקות כדכתיב בקרא (מלכים א ז:י"א) דהכי היו עושים אבני עשר אמות ואבני ח' אמות ואבני י' אמות אותן שתי אמות שבלטות לצורך איצטוואות הן בולטות וחופץ לעזרה מותר לחותכן ולהשוותן בברזל אבל משבאו

לעזרה אסור להניף עליהם ברזל והא דכתיב (שם ו) ומקבות והגרזן וכל כלי ברזל לא נשמע [בבית] בהבנותו היינו בעזרה אבל חוץ לעזרה לא היינו דקמתרץ דמתקני ומיייתי מעיקרא כן מוכח במכילתא דאמרי התם לא תבנה אתה גזית בו אי אתה בונה גזית אבל אתה בונה גזית בהיכל ובבית קדשי קדשים הא מה אני מקיים ומקבות והגרזן וכל כלי ברזל וכו' בבית אינו נשמע אבל בחוץ נשמע כי חרבך הנפת עליה ותחלליה ר' שמעון בן אלעזר אומר המזבח נברא להאריך ימיו של אדם והברזל נברא לקצרו אינו דין שיבא מקצר על המאריך:

24. Rambam, Beis Habechira 1:8

קָשׁוּבוּיִן הֵיכַל וְהַעֲזָרָה בּוֹנִין בְּאֲבָנִים גְּדוֹלוֹת. וְאִם לֹא מִצְאוּ אֲבָנִים בּוֹנִין בְּלִבְנִים. וְאִין מִפְּצָלִין אֶת אֲבָנֵי הַבַּיִת בְּהַר הַבַּיִת אֶלָּא מִפְּצָלִין אוֹתוֹן וּמִסִּתֵּיתִין אוֹתוֹן מִבְּחוּץ וְאַחַר כֵּן מְכַנְּסִין אוֹתוֹן לַבַּיִת. שְׁנֵאָמַר (מלכים א ה לא) "אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיִסֹד הַבַּיִת אֲבָנֵי גִזִּית". וְאוֹמֵר (מלכים א ו ז) "וּמִקְבוֹת וְהַגְרָזָן כָּל כְּלֵי בְרָזָל לֹא נִשְׁמַע בְּבַיִת בְּהַבְּנוֹתוֹ":

The Temple is to be built with large stones or bricks if large stones are not available. The stones are not carved on site, rather they are carved and dressed away from the Temple Mount and brought in afterwards, as it says "Large, expensive stones for the foundation of the House, hewn stones" and it [also] says "the sound of the axe, nor any other metal tool was heard in the Temple while it was being built."

25. Shenei Luchot HaBerit, Shaar HaOtiyot, Kedushat HaAchilah, Maachalot Asurot 8:9

וצריך לסלק הסכין מעל השלחן בשעת ברכה, משום שהשלחן הוא מזבח (חגיגה כז, א) וכתיב (שמות כ, כב) לא תבנה אתה גזית, וכתיב (מל"א ו, ז) ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. ועוד מביא הבית יוסף טעמים סימן ק"פ, וכתב דלא ידע לחלק בין שבת וחול. אמנם מנהגן של ישראל תורה, עד כאן. ובתולעת יעקב כתב טעם לדבר, כי אסור הנפת ברזל על המזבח, כי הברזל היה כחו של עשו, על כן יסולק מעל המקדש כו'. ובשבת ששלום בכל, אין שטן ואין פגע רע והכחות ההם שובתות, אין לסלקו כי אין לעוררם כלל, על כן בשבת אין לזכור בחורבן הבית רק בבנין המקדש שיבנה, ואז יתכן גם לדברי ה"ר שמחה שמביא בית יוסף:

26. Radak 6:8

אבן שלמה מסע נבנה. כמו שהסיעו אותן מן ההר ושם היו פוסלין אותן במדות גזית אבל משהביאו האבנים לבית לא היו פוסלים מהם דבר אלא היו בונים אותן שלמות כמו שהביאו אותן מן ההר ויש מרבותינו זכרונם לברכה שאמרו כי אף בהר לא היו פוסלין אותן בשום כלי ברזל אלא בתולע אחת הנקרא שמיר וכשהיו נותנין אותו על גבי אבנים מתפתחות לפניו ואמרו והשמיר כמין שעורה הוא והיו נותנין אותו לתוך קנה של עופרת מלא מוכין ומלא סובין ואם היה נותנו אפילו על ההר היה בוקעו ובו היה שלמה חולק אבני כל בית המקדש ומי הביאו לשלמה הנשר הביאו לו מגן עדן שנאמר וידבר על הבהמה ועל העוף מה דבר לעוף שאל לו היכן השמיר קבוע והלך הנשר והביאו לו מגן עדן וזה אחד מן הדברים שהשליט הקדוש ברוך הוא הרך בקשה ובו פסל משה אבני האפוד של משכן ובו פסל את הלוחות הראשונות ולוחות האחרונות וזה מדרך הקבלה היה אצלם מימי משה רבינו ואין להרהר אחריו: